

ACCOUNTANTS ONDER VUUR

Het functioneren van Deloitte bij InnoConcepts is onduidelijk. Ernst & Young faalde opzichtig bij Landis. PwC ging in de fout bij LCI.

TEKST: GEERT KOSTER EN PAUL COENEN; ILLUSTRATIE: JOSJE VAN KOPPEN

De VEB treedt hard op tegen accountants die hun controlewerkzaamheden niet goed uitoefenen. Beleggers gaan bij hun beleggingbeslissing uit van een gedegen, door een accountant gecontroleerde jaarrekening. Als achteraf blijkt dat de accountant heeft zitten slapen, valt een van de pijlers onder de beleggingsbeslissing weg. Had de belegger vooraf weet van de gebrekkige jaarrekening, dan was de beleggingsbeslissing nooit tegen dezelfde prijs per aandeel genomen.

MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Accountants hebben een belangrijke rol binnen het geheel van checks-and-balances binnen de onderneming. De accountant dient de jaarrekening van de onderneming te controleren en deze – indien goed bevonden – van een goedkeurende verklaring te voorzien. De accountant moet daarbij niet de belangen van de gecontroleerde onderneming behartigen, zoals bijvoorbeeld een advocaat dat doet. De accountant dient een andere cliënt: in de eerste plaats zijn dat de aandeelhouders. Zij benoemen de accountant, kunnen de accountant bevragen tijdens de aandeelhoudersvergadering en moeten tot slot de jaarrekening goedkeuren. Daarnaast zijn er nog andere stakeholders, zoals beleggers, crediteuren, werknemers en leveranciers. Ook deze partijen baseren hun beslissingen op de jaarrekening en hebben dus belang bij een goede controle.

De verklaring van de accountant dient een stuk zekerheid te verschaffen, zodat alle stakeholders (inclusief aandeelhouders en beleggers) op basis van de jaarrekening tot gedegen besluitvorming en beleggingsbeslissingen kunnen overgaan. In die context werd de accountant in het verleden gezien als “vertrouwensman

van het maatschappelijk verkeer”. In die tijden ging nog de grap rond dat accountants zich op verjaardagsfeestjes moesten weren tegen het vooroordeel van suffe lieden met witte sokken en rekenmachines.

De praktijk wil dat de accountant zich al lang niet meer opstelt als vertrouwensman van het maatschappelijk verkeer. Diverse wetwijzigingen en corporate-governance-codes ten spijt, de professionaliteit en inte-

griteit van de accountant zijn steeds meer een onderwerp van discussie. Zoals nu weer naar aanleiding van hun rol in de recente financiële crisis. Terwijl de crisis in volle hevigheid losbarstte, gaven accountants goedkeuring voor jaarrekeningen van banken, hetgeen tot verontwaardigde reacties leidde van politici in binnen- en buitenland.

De accountant is steeds meer opgeschoven naar een belangenbehartiger van de gecontroleerde onderneming die moet oordelen of een bepaalde post in de jaarrekening van haar ‘cliënt’ nog wel extern te verdedigen is. Dat is een slechte zaak voor de aandeelhouders en de overige stakeholders, voor de gecontroleerde onderneming en ook voor de accountant aan wiens oordeel en integriteit steeds vaker publiekelijk wordt getwijfeld.

PROCEDURES TEGEN ACCOUNTANTS

Beleggers staan echter niet met lege handen. Accountants zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de volledige schade die beleggers lijden als zij ten onrechte op een goedkeurende verklaring zijn afgestaan bij hun beleggingsbeslissing. De Hoge Raad heeft in de zaak Vie d’Or vastgesteld dat de taakuitoefening van de accountant mede een wezenlijk publiek belang dient. Aandeelhouders, beleggers en andere belanghebbenden moeten hun gedrag kunnen afstemmen op die informatie en er bij het nemen of handhaven van hun financiële beslissing op kunnen vertrouwen dat het gepresenteerde beeld niet misleidend is.

Daarbij is het niet eens relevant of de belegger de goedkeurende verklaring ook daadwerkelijk heeft bestudeerd. Uit rechtspraak blijkt dat misleidende, te rooskleurige jaarstukken een positieve invloed hebben op de koers en dat het redelijkerwijs te

